

Ochrana migrujících dětí

Informační podklad ke sdělení Komise Ochrana migrujících dětí

Obsah:

- Hodnocení z hlediska principu subsidiarity: 3
- Odůvodnění a předmět: 3
- Obsah a dopad:..... 3
- Stanovisko vlády ČR: 5
- Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:..... 5
- Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR: 5

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:

ŘADA: DOKUMENTY EU

Název: Ochrana migrujících dětí

Typ řady: interní

Zpracovala: Sochorová, E.

První vydání řady: říjen 2004

Číslo: Podklad k dokumentu č. 8297/17

Frekvence vydání řady: nepravidelná

Datum: červen 2017

Zaměření: Informační podklady k dokumentům EU projednávaným VEZ

Klíčová slova:

Jazyk: CZ

Migrace; děti; identifikace; opatrovnictví; procesní záruky; posouzení věku; integrace

Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

SDĚLENÍ

Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě Ochrana migrujících dětí KOM(2017) 211 v konečném znění, kód Rady 8297/17

- **Právní základ:**
Dokument informační povahy.
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
20. 4. 2017
- **Datum projednání ve VEZ:**
4. 5. 2017 (1. kolo)
- **Procedura:**
Není projednáváno legislativním postupem, jedná se o dokument nelegislativní povahy, který nepodléhá schválení v Radě a Evropském parlamentu. Procedura je ukončena jeho přijetím a předložením těmto institucím.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 12. května 2017, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 25. května 2017 prostřednictvím systému ISAP.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Hodnocení z hlediska principu subsidiarity se neuplatní, jedná se o dokument informační povahy.
- **Odůvodnění a předmět:**
S ohledem na evropské i mezinárodní lidskoprávní závazky a na základě evropských iniciativ v oblasti azylu, integrace a navrácení Komise předkládá sdělení se **souborem koordinovaných a účinných opatření na ochranu dětí s důrazem na zohlednění nejlepšího zájmu dítěte**. V roce 2015 a 2016 bylo 30 % žádostí o azyl podáno dětmi (osobami mladšími 18 let). Za posledních šest let se jedná o šestinásobné zvýšení. Vzhledem ke zvláštní zranitelnosti dětí a jejich vystavení traumatickým zkušenostem je třeba zajistit jejich odpovídající ochranu. Děti se snadno stávají oběťmi závažné trestné činnosti, radikalizace, marginalizace, ale také mohou být do trestné činnosti zapojeny.
- **Obsah a dopad:**
Ochrana dětí v rámci vnější činnosti EU
Komise považuje za klíčové, aby **opatření pro posílení systémů ochrany dětí** na migračních trasách byla při provádění politického prohlášení ze summitu ve Vallettě, Vallettského akčního plánu, partnerského rámce a rozvojové spolupráce Komise a členskými státy **upřednostňována**. Konkrétní opatření pro vytvoření mechanismů ochrany dětí jsou prováděna na migračních trasách v oblasti Afrického rohu a západní Afriky. Tato zahrnují také informační kampaně o rizicích a nebezpečí. Rovněž humanitární akce financované EU v zemích původu a tranzitu zohledňují zvláštní zranitelnost dětí – tyto akce v Jižním Súdánu, Iráku a Afghánistánu zahrnují činnosti jako je zabránění odloučení, předcházení násilí, slučování rodin, psychosociální podpora, vzdělávání. V souvislosti se situací v Sýrii byly vyčleněny finanční prostředky na vzdělávání dětí z řad uprchlíků.

Partnerským zemím by měla být poskytnuta podpora pro systematickou ochranu dětí, evidenci obyvatel a přeshraniční spolupráci v oblasti ochrany dětí. Dále je třeba poskytovat podporu projektům, jejichž cílem je ochrana dětí bez doprovodu ve třetích zemích na migračních trasách před obchodováním s dětmi a převaděčstvím dětí. Členské státy by měly aktivně provádět **obecné zásady EU v oblasti prosazování a ochrany práv dítěte**¹ a přispívat k vytvoření celosvětového paktu o uprchlících a celosvětového paktu o migraci.

Identifikace a ochrana

Migrující děti by při příchodu měly být **identifikovány a registrovány jako děti**. Za tímto účelem by členské státy měly shromažďovat a sdílet jednotnou sadu údajů. Děti by měly mít přednostní zacházení a při snímání otisků prstů a shromažďování biometrických údajů by měl být brán zvláštní zřetel na jejich věk a gender. Je také nezbytné využívat vnitrostátní systémy ochrany dětí před vykořisťováním a obchodováním s dětmi. **V každém hotspotu by měla být jmenována osoba odpovědná za ochranu dětí**, přítomná při identifikaci a registraci. Měly by se zrychlit a usnadnit přeshraniční postupy pro vyhledávání rodinných příslušníků a slučování rodin, včetně ověřování rodinných vazeb. Za pomoci informačních systémů a jejich navrhovaných reforem (SIS, Eurodac, EES) by měly být zavedeny protokoly a postupy pro **systematické ohlašování pohřešování migrujících dětí bez doprovodu** a reakci na ně. Navrhované snížení věkové hranice na šest let pro snímání otisků prstů v návrhu revidovaného nařízení o Eurodac² by také mělo usnadnit vyhledávání pohřešovaných dětí.

Odpovídající přijetí

Pro nejlepší zájem dítěte by členské státy měly zajistit bezpečné a odpovídající **ubytování, nezávislé zastoupení, přístup ke vzdělání, zdravotní péči, psychosociální podpoře**, volnočasovým aktivitám a další opatření související s integrací, bez ohledu na status dítěte nebo jeho rodičů. Při přijetí by měla být posouzena zranitelnost dítěte a jeho individuální potřeby a v rámci všech následných postupů by k tomu mělo být přihlíženo. Dětem bez doprovodu by měla být poskytována **alternativní péče (pěstounská péče nebo péče v rodině)**. Členské státy by také měly zajistit a monitorovat **alternativní možnosti k zajištění**. Na toto téma proběhne v listopadu 2017 11. fórum pro práva dítěte. Pro ochranu dětí v přijímacích střediscích, která jsou provozována za účelem zisku, by také měly být zavedeny účinné monitorovací systémy. Úřad EASO vypracuje zvláštní pokyny pro operativní standardy a ukazatele materiálních podmínek přijetí dětí bez doprovodu.

Určování statusu a procesní záruky

V rámci azylového řízení i řízení o navrácení musejí být dětem zajištěny procesní záruky, zejména pokud jde o kvalifikovaného opatrovníka a rychlost jeho jmenování. Pro výměnu osvědčených postupů by měla v tomto roce vzniknout **evropská opatrovnická síť**. Zásadní úloha opatrovníků je také obsažena v reformě společného evropského azylového systému. Vzhledem k rozdílným praktikám určování věku **EASO aktualizuje pokyny k posuzování věku**. Měly by být využívány spolehlivé, multidisciplinární a neinvazivní postupy. Je také třeba plně a včas využívat ustanovení o **zachování celistvosti rodiny**, a za tímto účelem využívat přeshraniční spolupráce mezi příslušnými orgány. Všechna řízení týkající se dětí by měla probíhat v souladu se **zásadou urgentnosti**. Členské státy jsou dále vyzývány, aby upřednostnily **relokaci dětí bez doprovodu** z Řecka a Itálie.

Zajištění trvalých řešení

Při hledání trvalých řešení je třeba určit nejlepší zájem dítěte, tzn. posoudit všechny možnosti včetně integrace v členském státě, navrácení do země původu, přesídlení nebo sloučení s rodinou

¹ Dokument Rady ze 7. března 2017, č. 6846/17

² KOM(2016) 272 v konečném znění

ve třetí zemi. Je důležité vypracovat jasná pravidla pro postavení dětí, kterým nebyl přiznán azyl a které nebudou navraceny. Ještě před nalezením dlouhodobých řešení je nutné těmto dětem zajistit přístup ke vzdělání, zdravotní péči a psychosociální podpoře. Nezbytnou součástí opatření je včasná integrace dětí, která sníží riziko kriminální činnosti a vystavení radikalizaci. To zahrnuje podporu smíšeného nesegregovaného bydlení a inkluzivní vzdělávání. Za tímto účelem Komise poskytuje finanční podporu z Azylového, migračního a integračního fondu (AMIF). Dětem je nutné zajistit včasný a účinný přístup k inkluzivnímu formálnímu vzdělávání, včasný přístup ke zdravotní péči a adekvátní životní úroveň. Členské státy by měly **využívat přesídlování dětí** a v souladu se zásadou nenavrácení a nejlepším zájmem dítěte **navracet děti do země původu nebo je sloučit s rodinou ve třetí zemi a v souvislosti s tím zabezpečit reintegrační opatření**.

Průřezové akce

Všechny kroky a rozhodnutí týkající se dítěte musí být založeny na posouzení jeho **nejlepšího zájmu** a k tomu mají přispívat **zvláštní procesní záruky**. Dětem musí být poskytovány informace vhodným způsobem přiměřeným k jejich věku a souvislostem. Důležitá je tedy odborná připravenost osob, které s dětmi pracují (např. pohraniční stráž, pracovníci přijímacích středisek, opatrovníci). Také je žádoucí zlepšit sběr údajů o migrujících dětech, a proto bude zřízeno **úložiště dat o migrujících dětech**. Z prostředků EU jsou podporovány integrované systémy ochrany dětí a vnitrostátní programy v rámci AMIF a Fondu pro vnitřní bezpečnost (ISF) by měly mít potřeby dětí na prvním místě. Členské státy by měly využívat i jiné fondy EU, jako jsou např. evropské strukturální a investiční fondy, Fond pomoci nejchudším osobám a další. Podmínkou tohoto financování by mělo být zavedení interních postupů na ochranu dětí příjemci prostředků.

Závěrem Komise shrnuje, že na základě akčního plánu pro nezletilé osoby bez doprovodu pro období 2010-2014 se v ochraně dětí pokročilo, nicméně i nadále je nutné tuto ochranu zlepšit, zejména skrze **rozhodné, soustředěné a koordinované plnění výše uvedených opatření na evropské, vnitrostátní, regionální i místní úrovni**. Rychlé přijetí legislativních návrhů v rámci reformy společného evropského azylového systému také přispěje k vyšší ochraně práv migrujících dětí.

- **Stanovisko vlády ČR:**

ČR souhlasí, že je ochraně dětí důležité věnovat zvýšenou pozornost. Podporuje včasnou integraci migrujících dětí, ale zároveň uvádí, že je třeba se vyvarovat nepřiměřeného administrativního břemene. Sdělení dle ČR shrnuje důležité informace v této oblasti, nicméně nepřináší nová revoluční opatření. Upozorňuje, že problematika je upravena v legislativních návrzích týkajících se systému Eurodac a azylu.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

V Evropském parlamentu bylo sdělení dne 20. dubna 2017 postoupeno výborům k projednání, přičemž gestorem tohoto dokumentu je výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci (LIBE). Dokument se nachází v přípravné fázi a termín projednání zatím nebyl stanoven. Na programu Rady JHA dne 8. června 2017 je přijetí závěrů Rady, které vychází z tohoto sdělení.³

- **Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR:**

Výbor pro evropské záležitosti PS PČR projednal dokument dne 15. 6. 2017 a usnesením č. 402 přijal tyto závěry:

³ Draft conclusions of the Council of the European Union and the representatives of the governments of the Member States on the protection of children in migration, dokument Rady č. 8702/17 ze dne 4. května 2017.

Výbor pro evropské záležitosti

1. **souhlasí**, že je ochraně dětí důležité věnovat zvýšenou pozornost, včetně poskytnutí odpovídající zdravotní a sociální péče i vzdělání;
2. **vyzývá vládu ČR**, aby v rámci řešení konkrétních případů přihlížela k věku dítěte.